104AA-1118-13/7

Nr.142233411

S P R I E D U M S

Rīgā 2013.gada 11.oktobrī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesnese referente S.Kalniņa

tiesneses D.Dumbre, Ž.Vēvere

sakarā ar SIA /nosaukums/ iesniegto apelācijas sūdzību, izskatīja rakstveida procesā Rīgā, Abrenes ielā 3, administratīvā pārkāpuma lietu, kurā ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 28.jūnija spriedumu

grozīts Valsts darba inspekcijas 2011.gada 1.jūlija lēmums Nr.04/357-01-03/1628 (2010.gada 1.decembra lēmums Nr.13L-495-2010-018), nosakot, ka SIA /nosaukums/ (reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/) par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 41.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu ir piemērojams naudas sods 500 latu (piecsimt latu) apmērā.

Iepazinusies ar apelācijas sūdzības motīviem un administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija

k o n s t a t ē j a

Valsts darba inspekcijas Rīgas reģionālās Valsts darba inspekcijas inspektors 2010.gada 22.novembrī sastādīja SIA /nosaukums/ administratīvā pārkāpuma protokolu AM Nr.013689 par to, ka, SIA /nosaukums/ nodarbināja /pers. C/2010.gada augustā bez rakstveidā noslēgta darba līguma. Tādējādi ir pārkāpta Darba likuma 28.panta pirmā daļa un 40.panta pirmā un sestā daļa un izdarīts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 41.panta otrajā daļā paredzētais administratīvais pārkāpums.

Valsts darba inspekcijas Rīgas reģionālās Valsts darba inspekcijas inspektors ar 2010.gada 1.decembra lēmumu Nr.13L-495-2010-018 (turpmāk – sākotnējais lēmums) nolēma SIA /nosaukums/ saukt pie administratīvās atbildības par LAPK 41.panta otrajā daļā noteikto administratīvo pārkāpumu un uzlikt naudas sodu Ls 750 apmērā.

Ar Valsts darba inspekcijas 2011.gada 1.jūlija lēmumu Nr.04/357-01-03/1628 (turpmāk – Lēmums) nolemts sākotnējo lēmumu atstāt negrozītu, bet SIA /nosaukums/ sūdzību noraidīt.

Administratīvajā rajona tiesā 2011.gada 4.augustā saņemta SIA /nosaukums/ (turpmāk – sūdzības iesniedzēja) sūdzība par Lēmuma atcelšanu.

Ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 28.jūnija spriedumu grozīts Valsts darba inspekcijas 2011.gada 1.jūlija lēmums Nr.04/357-01-03/1628 (2010.gada 1.decembra lēmums Nr.13L-495-2010-018), nosakot, ka SIA /nosaukums/ (reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/) par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 41.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu ir piemērojams naudas sods 500 latu (piecsimt latu) apmērā.

Sūdzības iesniedzēja ir saukta pie administratīvās atbildības par Darba likuma 28.panta pirmās daļas un 40.panta pirmās un sestās daļas pārkāpšanu, tādējādi izdarot LAPK 41.panta otrajā daļā noteikto administratīvo pārkāpumu.

No LAPK 41.panta otrās daļas, Darba likuma *(redakcijā, kas bija spēkā pārkāpuma izdarīšanas laikā un Lēmuma pieņemšanas laikā)* 28.panta pirmās daļas, Darba likuma 28.panta otrās daļas, 39.panta, 40.panta pirmās un sestās daļas, 41.panta otrās daļas izriet, ka darba devējs ir saucams pie administratīvās atbildības, ja ir iestājies šāds apstākļu kopums:

1) darbinieks un darba devējs ir vienojušies par darba tiesisko attiecību nodibināšanu – noteikta darba veikšanu, pakļaušanos darba

kārtībai un darba devēja rīkojumiem, kā arī par darba samaksu;

2) darbinieks ir uzsācis un veic darbu saskaņā ar šādu vienošanos, bet darba līgums nav noslēgts rakstveida formā.

Tiesa, izskatot sūdzību, atzina, ka iestādes Lēmumā ietvertais pamatojums par to, ka ir izdarīts LAPK 41.panta otrajā daļā minētais administratīvais pārkāpums, ka sūdzības iesniedzēja ir vainīga šī pārkāpumu izdarīšanā un ir sodāma par šo administratīvo pārkāpumu ir pareizs un pilnībā pietiekams. Līdz ar to tiesa pievienojās Lēmumā ietvertajai motivācijai.

Tiesa papildus norādīja, ka, izvērtējot lietā esošos pierādījumus un /pers. C/ tiesas sēdē sniegto liecību to savstarpējā sakarībā, tiesa atzina, ka tie pierāda, ka starp sūdzības iesniedzēju un /pers. C/ bija nodibinātas darba tiesiskās attiecības, proti, sūdzības iesniedzēja un /pers. C/ bija vienojušās par darba tiesisko attiecību nodibināšanu – noteikta darba veikšanu, pakļaušanos darba kārtībai un darba devēja rīkojumiem, kā arī par darba samaksu, un /pers. C/ bija uzsākusi darba veikšanu, bet ar viņu darba līgums rakstveida formā nebija noslēgts. Tiesa atzina, ka Rīgas reģionālā Valsts darba Inspekcija (turpmāk – Inspekcija) pareizi ir arī novērtējusi lietā esošos pierādījumus.

SIA /nosaukums/ valdes loceklis /pers. E/ pirms administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanas ir apstiprinājis, ka /pers. C/ strādāja SIA /nosaukums/ Ādmiņu ielā 4, Rīgā vienu dienu un viņai bija paredzēts pildīt uzrauga darba pienākumus, kas izpaustos kā vārtu atvēršana un aizvēršana, kā arī darba līgums ar /pers. C/ netika noslēgts. Arī /pers. C/ sniegtie paskaidrojumi Inspekcijai un tiesas sēdē sniegtās liecības apstiprina, ka ar SIA /nosaukums/ valdes locekli /pers. E/ pastāvēja vienošanās par apsarga darba pienākumu pildīšanu Ādmiņu ielā 4, Rīgā un par darba samaksu, kā arī, ka /pers. C/ bija uzsākusi apsarga darba pienākumu pildīšanu. Minētais liecina, ka SIA /nosaukums/ ir vienojies ar /pers. C/ par apsarga pienākumu pildīšanu un ir nodarbinājis /pers. C/.

Turklāt tiesa atzina par nepamatotu sūdzības iesniedzējas apsvērumu, ka /pers. C/ kā apsargu ir nodarbinājusi SIA /nosaukums 2/, nevis sūdzības iesniedzēja. Tiesas sēdē sūdzības iesniedzējas pārstāvis apstiprināja, ka teritorija Ādmiņu ielā 4, Rīgā bija nodota sūdzības iesniedzējas apsaimniekošanā. To, ka minētās teritorijas apsaimniekošanu veica arī SIA /nosaukums 2/ un ka 2010.gada augustā – septembrī par teritorijas apsardzi un darbinieku pieņemšanu darbā (t.sk. apsarga /pers. C/ pieņemšanu darbā) bija atbildīga tieši SIA /nosaukums 2/, neapstiprina neviens pierādījums lietā. Tiesa nekonstatē, ka SIA /nosaukums 2/ ir sniegusi Inspekcijai paskaidrojumus, kuros ir apstiprinājusi /pers. C/ nodarbināšanas faktu. Savukārt sūdzības iesniedzējas valdes locekļa /pers. E/ paskaidrojumā norādītais, ka vienu dienu /pers. C/ tika nodarbināta, bet darba līgums ar /pers. C/ netika noslēgts, jo dienā, kad tika plānots to darīt /pers. C/ bija narkotisko vielu vai alkoholisko dzērienu iespaidā, kā arī sūdzības iesniedzējas apstrīdēšanas iesniegumā *(lietas 30.lapa)* norādītais, ka tā nenoliedz, ka tai ir bijusi doma nodarbināt /pers. C/, apstiprina, ka tieši sūdzības iesniedzēja ir bijusi atbildīga par apsardzes veikšanu, jo pretējā gadījumā sūdzības iesniedzējai nebūtu nepieciešamas pat vienu dienu nodarbināt /pers. C/ kā apsargu un plānot slēgt ar /pers. C/ darba līgumu.

Tiesa atzina, ka /pers. C/ sūdzībā Inspekcijai norādītais un tiesas sēdē sniegtā liecība kopsakarā ar /pers. G/ un /pers. K/ 2010.gada 4.novembra paskaidrojumu pierāda, ka /pers. C/ bija nodarbināta 2010.gada augustā. Tiesa atzīst, ka lielāka ticamība ir piešķirama tieši sākotnējam /pers. G/ paskaidrojumam, kas sniegts Inspekcijai, kad vēl nebija sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols, jo, nezinot, par ko sūdzības iesniedzēja tiks saukta pie atbildības, persona nav ieinteresēta sagrozīt faktus. Savukārt, 2010.gada 23.decembra /pers. G/ rakstveida paskaidrojumam *(lietas 32.lapa)* tiesa nepiešķīra ticamību, jo nav loģiska un sapratīga pamatojuma, kāpēc paskaidrojums būtiski atšķiras no iepriekš sniegtā. Turklāt /pers. G/ 2010.gada 23.decembra paskaidrojumu ir iesniegusi sūdzības iesniedzēja, kas var būt ietekmējis /pers. G/, lai tādējādi panāktu sev izdevīgu lietas faktisko apstākļu izklāstu un izvairītos no administratīvās atbildības.

Tiesa nepiešķīra arī ticamību sūdzības iesniedzēja pārstāvju paskaidrojumiem, ka /pers. C/ tika nodarbināta tikai vienu dienu sakarā ar /pers. C/ pretlikumīgām darbībām, jo sūdzības iesniedzējas pārstāvis ir sniedzis pretrunīgus paskaidrojumus par vēršanās policijā iemeslu un laiku, kā arī minētos paskaidrojumus neapstiprina no policijas saņemtā informācija. Proti, sākotnēji sūdzības iesniedzējas valdes loceklis /pers. E/ paskaidrojumā Inspekcijai *(lietas 46.lapa)* ir norādījis, ka /pers. C/ otrajā darba dienā bija alkohola vai narkotisko vielu iespaidā, turklāt tā no telpām nozaga viņa naudu Ls 45 apmērā un par attiecīgo faktu policijai ir iesniegts iesniegums. Iespējams, ka nodarbināšana vienu dienu notika 2010.gada augustā. Apstrīdēšanas iesniegumā *(lietas 30.lapa)* sūdzības iesniedzēja ir norādījusi, ka pirms uzsākt darba tiesiskās attiecības un noslēgt darba līgumu ar /pers. C/, 2010.gada 1.jūnijā viņai tika pieprasīts uzrādīt pasi un iesniegt pases datus. Pase un tās kopija netika saņemti, bet /pers. C/ ieradās objekta teritorijā, uzdodot sevi par pieņemtu darbā, veica zādzību, piesavinoties atsevišķu nomnieku teritorijā esošu mantu, par ko sūdzības iesniedzēja 2010.gada 2.jūnijā paziņoja policijas darbiniekiem, kas ieradās adresē un aizveda /pers. C/ apstākļu noskaidrošanai. Savukārt Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Centra iecirknis ir sniedzis informāciju *(lietas 38.lapa)*, ka sūdzības iesniedzēja tikai 2011.gada 7.janvārī ir iesniegusi iesniegumu Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Rīgas Latgales iecirknī par lifta atsvara zādzības faktu adresē Ādmiņu iela 4, Rīgā, kas noticis 2010.gada 7.septembrī.

Vienlaikus tiesa konstatēja, ka 2013.gada 29.maijā ir stājušies spēkā grozījumi LAPK 41.panta otrās daļas sankcijā, paredzot, ka par pārkāpumu uzliek naudas sodu darba devējam – juridiskai personai – no piecsimt līdz divtūkstoš piecsimt latiem.

Tādējādi tiesa atzina, ka likumdevējs ir mīkstinājis sodu par šo pārkāpumu.

LAPK 8.panta trešajā daļā noteikts, ka aktiem, kas mīkstina atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem vai atbrīvo no tās, ir atpakaļejošs spēks, tas ir, tie attiecas arī uz pārkāpumiem, kas izdarīti pirms šo aktu izdošanas. Aktiem, kas nosaka vai pastiprina atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem, atpakaļejoša spēka nav.

Ņemot vērā, ka sūdzības iesniedzējai bija piemērots minimālais iepriekšējās normas sankcijā noteiktais naudas sods, ka lietā nav konstatēti atbildību pastiprinoši apstākļi, tiesai ir pamats noteikt jaunās tiesību normas sankcijā noteikto minimālo naudas sodu. Līdz ar to Lēmums grozāms daļā par piemēroto sodu un naudas sods par pārkāpumu ir nosakāms Ls 500 (piecsimt latu) apmērā.

SIA /nosaukums/ iesniedzis apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 28.jūnija spriedumu, kurā lūdz atcelt Administratīvas rajona tiesas Rīgas tiesu nama 2013.gada 28.jūnija spriedumu lietā Nr.14233411,Nr.1-0308-13/5.

Norāda, ka pārsūdz 2013.gada 28.jūlija Administratīvas rajona tiesas Rīgas tiesu nama, turpmāk tekstā Tiesa, spriedumu pilnā apjomā, jo Sprieduma nepareizība izpaužas sekojošā veidā:

1. Tiesa, izskatot konkrēto administratīvā pārkāpuma lietu, ir pieļāvusi „diskrimināciju" attiecībā uz sūdzības iesniedzēju. Šāda procesuālā diskriminācija izpaudās tiesas darbībās procesa laikā. Iestāde, sniedzot savus paskaidrojumus, argumentēja ar lietā neesošiem pierādījumiem. Šādu neesošu pierādījumu iesniegšana tiesas sēdes laikā notika vairākkārt. Uz sūdzības iesniedzēja iebildumiem par šādas rīcības nepieļaujamību pirmā iesniegšanas reizē vispār netika ņemti vērā, un otrā iesniegšanas reizē tikai pēc uzstājīga lūguma sūdzības iesniedzējam tika dota iespēja iepazīties ar pierādījumu desmit minūšu laikā. Šāda tiesas rīcība ir klaji pret objektīvās izmeklēšanas principiem un sūdzības iesniedzēja tiesībām uz taisnu tiesu.

Uzskata, ka, izskatot administratīvo lietu, visiem pierādījumiem bija jābūt savlaicīgi iesniegtiem lietā, lai sūdzības iesniedzējs varētu izteikt savu viedokli par tiem vai arī iesniegt jebkādu citu pierādījumu, kas iespējams, pierādītu pretējo.

Tā kā pierādījumu iesniegšanas procedūra nav strikti noteikta ne LAPK, ne APL, tad analizējot vietējo tiesību sistēmu, var nonākt pie sistēmiska secinājuma:

• Civilprocesa likuma 93.panta 3.punkts skaidri nosaka pierādīšanas līdzekļu iesniegšanas termiņu lietā iesaistītajām pusēm;

• Kriminālprocesā pierādījumu uzrādīšana ietilpst pirmstiesas izmeklēšanas stadijā.

Cilvēktiesību tiesa vairākkārt norādījusi, ka, neskatoties uz mantiskajām sekām, ko rada strīdi, kas izriet no nodokļu tiesībām, tie neietilpst jēdzienā „Civilās tiesības un pienākumi". No Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka administratīvā pārkāpuma lietās un saistītās ar strīdiem, kas izriet no nodokļu tiesībām , ir uzskatāmas par maziem „kriminālprocesiem" (Cilvēktiesību tiesa, lieta „Ferrazzini pret Itāliju", pieteikuma nr. 44759/98, 2001.gada 12.jūlijs, publicēts).

Cilvēka nodarbināšana ir saistīta ar nodokļu tiesībām un to nomaksu, kas izpaužas IIeN (Iedzīvotāju Ienākuma nodoklis), VSOA (Valsts Sociālo obligāto apdrošināšanas iemaksas sociālā budžetā) un citu nodokļu veidā.

Līdz ar to tiesas procesuālā darbība, izskatot administratīvo lietu pēc būtības, ir ierobežojusi sūdzības iesniedzēja tiesību uz taisnu tiesu, jo Iestādei ir strukturāls pārsvars procesa virzībā (Bērziņš M.). (Objektīvas izmeklēšanas princips Administratīvā procesa likumā. Likums un tiesības, 2003, Nr.6 (46). 180.lpp.).

2. Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka šajā 2013.gada 28.jūnija Administratīvā rajona tiesa Rīgas tiesu namā taisīja Spriedumu administratīvā pārkāpuma lietā ir pārkāps arī LAPK 9.pants.

Uzskata, ka saskaņā ar LAPK 9.pantu bija jānoskaidro vai /nosaukums/ iespējamā rīcība bija prettiesiska rīcība un vainojama darbība. Vai ,,IP Apsaimniekotāja" iespējamais administratīvais pārkāpums ir izdarīts ar tīšu nodomu vai aiz neuzmanības.

Nav strīda /pers. C/ varēja atrasties Ādmiņu ielā 4, turpmāk tekstā teritorija, Rīgā, jo ieeja šajā objektā nav liegta. Teorētiski arī šobrīd /pers. C/ var atrasties Ādmiņu ielas 4 teritorijā un uzdot jebkuru no tur esošām juridiskām vienībām, kā iespējamos darba devējus.

Nav strīda, ka Ādmiņu ielu 4 apsaimnieko divas kompānijas: SIA /nosaukums/ un SIA /nosaukums 2/.

No /pers. C/ un citām liecībām izriet, ka piestrādājusi teritorijas uzkopšanā pie SIA, kuru nevar nosaukt, un nevis pie SIA /nosaukums/.

Tulkojot Darba likuma 41.pantu, izmantojot gramatisko metodi, pirmā daļā minētam normatīvam nav kategoriska imperatīva rakstura: „Ja, noslēdzot darba līgumu, nav ievērota tā rakstveida forma, darbiniekam ir tiesības prasīt darba līguma izteikšanu rakstveidā". Norma ir uzrakstīta ar atliekošu nosacījumu „Ja...,tad....„". Tas ir acīmredzami, DL 41.pants pieļauj īslaicīgu vai kādu citu „force majore" apstākļu esamību, kas atliek darba līguma neesamību noformēšanu rakstveidā. Analizējot šo normu pilnībā, skaidri redzams, ka šāda situācija nav pieļaujama ilgstoši.

Izskatāmā lietā nav pierādījumu, ka darbinieks ir izmantojis savas tiesības prasīt noslēgt darba līgumu rakstveida formā, izbeidzoties iespējamiem „force majore" apstākļiem.

No /pers. C/ liecībām izriet, ka viņasprāt darba attiecības tā bija noslēgusi, tikai īsti nezin, ar kuru juridisko veidojumu. Līdz ar to ir neiespējami noteikt to brīdi, kad /pers. C/ ir beigusi teritorijas uzkopējas funkciju, un viņasprāt sākusi pildīt sarga funkciju. Iestāde, sastādot LAPK paredzēto protokolu, šādu aspektu nav ņēmusi vērā, izvērtējot ,vai SIA /nosaukums/ ir rīkojies prettiesiski un vainojams darbībā, kas apdraud pilsoņu tiesības vai sabiedrisko kārtību.

Līdz ar to sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tā rīcībā nav LAPK 9.pantā noteiktie priekšnoteikumi (dispozīcija) un līdz ar to nav piemērojama LAPK 41.panta otrā daļā paredzētā sankcija.

Pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma pamatojumu, apelācijas sūdzībā minētos argumentus, tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas tiesneses spriedums ir tiesisks un atstājams negrozīts.

Administratīvā rajona tiesa izvērtējot visus pierādījumus lietā pamatoti grozīja Valsts darba inspekcijas 2011.gada 1.jūlija lēmumu Nr.04/357-01-03/1628 (2010.gada 1.decembra lēmums Nr.13L-495-2010-018), nosakot, ka SIA /nosaukums/ (reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/) par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 41.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu ir piemērojams naudas sods 500 latu (piecsimt latu) apmērā.

Administratīvā rajona tiesa ir pilnībā izvērtējusi lietā savāktos pierādījumus un devusi pareizu vērtējumu, un tā pārvērtēšanai apelācijas instances tiesai nav pamata.

Apelācijas sūdzībā norādītie argumenti ir izvērtēti pirmās instances tiesas spriedumā.

Saskaņā ar Latvijas APK 289.²²pantu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem motīviem.

SIA /nosaukums/ sūdzībā norāda, ka pirmās instances tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, ir pieļāvusi „diskrimināciju" attiecībā uz sūdzības iesniedzēju, kas izpaudās kā neesošu pierādījumu iesniegšana tiesas sēdes laikā, ka visiem pierādījumiem bija jābūt savlaicīgi iesniegtiem lietā, lai sūdzības iesniedzējs varētu izteikt savu viedokli par tiem vai arī iesniegt jebkādu citus pierādījumus, kas, iespējams, pierādītu pretējo.

No pirmās instances tiesas sēdes protokola (lietas 98.-99.lapa) redzams, ka SIA /nosaukums/ ir dota iespēja iepazīties ar tiesā iesniegtajiem dokumentiem un sniedzis savu viedokli par šiem dokumentiem, kā arī SIA /nosaukums/ nav lūdzis atlikt vai pasludināt pārtraukumu tiesas sēdē, lai varētu sagatavot citus pierādījumus.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 286., 287 un 289.^{21,} 289.^{22} pantu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 28.jūnija spriedumu ar kuru grozīts Valsts darba inspekcijas 2011.gada 1.jūlija lēmums Nr.04/357-01-03/1628 (2010.gada 1.decembra lēmums Nr.13L-495-2010-018), nosakot, ka SIA /nosaukums/ (reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/) par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 41.panta otrajā daļā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu ir piemērojams naudas sods 500 latu (piecsimt latu) apmērā.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese referente: /paraksts/ S.Kalniņa

Tiesneses

: /paraksts/ D.Dumbre

/paraksts/ Ž.Vēvere